

CLAUS ORESKOV

SNOTHVALP FRA TÅRNBY KRADSER I MINDERNE

TÅRNBY BLADET

CLAUS ORESKOV

**SNOTHVALP
FRA TÅRNBY
KRADSER
I MINDERNE**

*"Tilgnet Marianne Jensen som efter at have læst "En Søndag på Amager"
i Tårnby Bladet opfordrede mig til at skrive mere".*

**SNOTHVALP FRA TÅRNBY
KRADSER I MINDERNE**
er udgivet af Tårnby Bladet

Tekst:

Claus Oreskov

Forside foto:

Tårnby Kommune

Øvrige foto:

Forfatteren

Stads- og Lokalarkivet i Tårnby

Lay-out:

Allan Meyer

Kopi:

Fælleskontoret

© Tårnby Bladet - 2010

Tårnby Bladet har modtaget en lang beretning fra Claus Oreskov, tidligere amagerdreng. Det var vi glade for, og vi modtager gerne lignende historier fra læserne.

Denne beretning var så stor, men interessant, at den skulle løbe over mange numre, hvis den skulle bringes.

Tårnby Bladet tog i stedet den beslutning at udgive beretningen som et særskilt hæfte.

Claus Oreskov fortæller i sin beretning om hans drengeår i Tårnby og hans skolegang på hhv. Tårnby Skole og Pilegårdsskolen. Familielivet med fattigdom er et gennemgående tema i beretningen, ligesom der fortælles om små drengebander og forelskelse.

Hæftet, der er på 32 sider med foto, sælges fra Tårnby Bladet's kontor til en pris af 40 kroner + evt. forsendelse.

Hæftet kan købes på kontoret man-fre mll. 9 og 12. eller bestilles på redaktionen@taarnbybladet.dk, på telefon eller brev.

Kun kontant betaling.

Tårnby Bladets adresse er:

Englandsvej 290, 2770 Kastrup

Tlf.: 32 50 92 90.

Sådan ligger (Amager) landet!

Måske er jorden slet ikke flad som en pandekage men rund som en hvirvlende snurretop, det kommer an på perspektivet! Fra mit vindue er jorden flad helt ud til horisonten. I et kosmisk perspektiv derimod er jorden som hin snurretop.

Amagerlandet derimod er og bliver fladt i et hvilket som helst perspektiv, måske ikke ligefrem som en pandekage men i det mindste som en klatkage. Inden jeg beskriver det for jer, skal I huske på, at mit Amager er et andet og meget mere end det til enhver tid eksisterende Amager. Mit Amager er erindrungen om alt det, der var engang, dengang jeg var en knægt, der sammen med min familie lige var kommet ind med 4-toget og skulle til at tage vores del af klatkagen i besiddelse. Det har været sådan midtvejs gennem halvtredserne; eller lidt over midten.

Fugleperspektiv: En uanseelig ø der mod vest nasser sig ind på det fornemme men knapt synlige Christianshavn der på sin side er klemmt inde mellem Amagerlandet og det mægtige København. Christianshavn er så svær at få øje på, at Amagerlandet her ved vestgrænsen minder om en perifer forstad til Kongens by. Noget om snakken er der for uanset kanaler og grøfter og hvad der ellers skiller landene, så er det København, der spreder sig ind over Amagers nordvestlige hjørne.

Mod øst har vi sundet og ude i vandet mellem Amager og Sverige noget der ligner klatkagen kaldet Saltholm. Langs med sundet en lang bræmme med lossepladser og fabrikker lige indtil Kastrup Havn.

Kastrup er allerede ikke København eller et Københavnsk surrogat for den sags skyld. Kastrup er Amagerlandets metropol, hvori- mod Tårnby, der er placeret næsten midt i herligheden er Amagers Købstad. St. Magleby og Dragør er landsbyer medens Tømmerrup slet og ret er en flække. Amagerlandets sydligste punkt er Aflandshage. Herude er der bøndergårde og kolonihaver. Mod vest har vi Kongelunds Fort og Kongelunden og militærområde og lossepladser for resten.

Tårnby er som alle købstæder et alamo-disk mismask af nyt og gammelt af villahaver, boligblokke og bondegårde. St. Magleby ligger i dvale og består for det meste af bondegårde og gartnerier. Dragør er en gammel fiskerby, der lige er begyndt at få vokseværk.

Inde i dette traditionelle landskab et sted neden for Tårnby, vest for Kastrup stødende op til Kalvebod Fælled og hele vejen ud til Kongelunden lå på den tid en finurlig boligmasse, en slags beboet skrammelplads. Nu er vi vant til, at skrammelpladsen befinder sig i udkanten af de beboede områder, men det gælder ikke for denne skrammelplads. Det er en social skrammelplads med både en psykologisk og geografisk befindelighed. Geografisk har jeg beskrevet og psykologisk det sted, hvor identiteten befandt sig og hvorfra vi udforskede verden og virkeligheden og skyndte os tilbage for at slikke sårene og komme til hægterne igen inden næste dristige virkeligheds togt. For bedre at forstå dette gådefulde fænomen må vi bevæge os over i et andet perspektiv.

Normalt perspektiv: Her er vi i øjenhøjde med begivenhederne, selvom det kan forekomme løjerligt at perspektivere noget som

helst som normalt, der har med skrammelpladsen at gøre!

Hvordan skal jeg beskrive det for jer? Skrammelpladsen var for Amager hvad "Rabarberlandet" var for Nørrebro. Her boede alle grader af underklassेमennesker: arbejdere, fattigmænd, proletarer og pjaltproletar med deres rapkæftede kællinger og de alle tilstedeværende børneflokkе. Vi var næsten alle emigranter, som proletarerne verden over altid har været det. Vi havde ikke lod i den hjemmefødtes rettigheder, vi kom alle og ingen steder fra, og vi var på vej Gud må vide hvor hen? Proletarerne blev drevet sammen i de store byer så de kunne stå til rådighed for deres udbyttere. Her boede de i de til formålet hurtigt opførte lejekaserner af aller dårligste kvalitet.

Skrammelpladsen var anderledes. Ganske vist var husene for det meste elendige, men de var også sjove og fantasifulde. Det meste af skrammelpladsen var ulovligt byggeri.

Herude talt man meget om: Halvårs beboelse og helårs beboelse, ikke i juridisk betydning men som status. Således rådede samfundets normer og værdier også her i dette afsidesliggende ingenmandsland.

Modsat arbejderkvartererne på Vesterbro og Nørrebro, Amagerbro og Sundbyerne, så var her ikke mørkt og trangt. Christian Christiansen skriver i sine barndomserindringer fra Rabarberlandet på Nørrebro, at de aldrig så en blomst eller hørte fuglene synge. På skrammelpladsen var der både lys og luft, fuglesang og haver med masser af blomster og frugt træer, som man kunne plyndre eller lade være. Vi havde det altså på mange måder langt bedre end dem der boede i "rigtige" huse inde i byen.

Sagde jeg, at husene var fantasifulde? Det kan I tro, de var! Hovedparten af husene var rene bræddeskure dvs. de bestod af ubehandlede brædder. Far mente, de var banket sammen af træ fra sildekasser, og dem kaldte vi derfor sildekasse hytterne. De lidt mere velbjergede forsynede sildekasse hytternes ydervægge med tagpap andre igen blev malede og de rigeste pudsede træværket. Murstenshusene kunne også være spøjse, ligesom det første sted vi flyttede ind på Ryumgårdvej, hvor murstenene for at spare var muret op på højkant. Så var der et par sporvogne og togvogne, der fungerede som boliger. Ustandseligt forandrede disse huse sig, når de skiftede ejere, eller når børneflokken voksede, eller bare fordi man fik råd.

Tilbygninger og tilbygninger til tilbygninger forekom hyppigt i skrammelpladsfolkets gloseforråd. Materialer og arkitektoniske finurligheder varierede efter forholdene og mulighederne. Grundhus, tilbygninger og tilbygninger til tilbygninger bestod kun i yderste sjældne tilfælde af samme materiale. Almindeligvis bestod væggene i den ene stue af træ med pus, i en anden stue af mursten, i en tredje af rå brædder med eller uden tagpap. Højde og bredde på de forskellige stuer varierede ligeledes, ligesom taget kunne være bikset sammen af forskellige forhåndenværende materialer.

Maleren Allan Karms har på nogle af sine billeder ramt noget, der ligner denne verden med de små faldefærdige rønner. På hans billeder trænger massive fabriksbygninger ind på de små rønner, sådan var det ikke i vores verden. Fabrikkerne, hvor vores fædre sled for en ussel løn, lå ude i Kastrup.

Vi flytter ind

Huset på Ryumgårdvej lå i den "fine" ende mellem Kongelundsvej og Munkebjergsvej. Længere ude, på den anden side af Kongelundsvejen var der dybe grøfter med vand på begge sider af Ryumgårdvej.

Jeg tror, der var 3 værelser og et køkken. Det ene værelse manglede gulvet, i stedet lå der en mægtig dyngede affald. Som noget af det første måtte der lægges gulv og far konstruerede den første sivebrønd af flere på Amager.

En sivebrønd er slet og ret et hul i jorden, som bliver fyldt op med diverse murbrokker og gammelt jern. Det hele dækkes med tagpap og jord og voila, man har et sted at lede kloakvandet hen. Min fars sivebrønde var særlig gode, fordi han altid smed et ådsel ned i hullet. Bakterier og andre gådefulde mikrober fra ådslet formerede sig og rensede slammet!

Jeg tror det ikke, i stedet tror jeg, at der er tale om et ældgammelt hedensk offer rituel fra stenalderen, som han uden at tænke over det videreførte ind i nutidens Amager.

Min far var fra Ganløse og her har de alle dage været hedninger, lige så længe man kan mindes.

En anden reminiscens fra stenalderen, som vi tog i anvendelse i vores familie, var gravestokken. Gravestokken brugte vi til at stikke huller og dumpe kartofler ned i, ligesom den blev anvendt til at prikke huller til kål og lignende.

Først som voksen fandt jeg ud af, at ikke alle levede i stenalderen. Jeg boede på det tidspunkt i Charlottenlund, og her forbavsende jeg en nabo med gravestokken til kartoffel lægning.

Vores familie

Mor Tove, far Christian, ældste søster Bodil, næstældste søster Nancy og lillebror Claus, det er mig selv.

Medens vi boede på Ryumgårdvej flyttede min halv og storebror Kaj ind hos os. Hvilket vi mindre unger synes var vanvittig spændende. Kaj var færdig med skolen, konfirmeret og på sin vis en slags voksen. Kaj kunne spille mundharpe og fortælle uhyggelige historier så nakkehårene rejste sig. Han kunne snakke med de voksne, så det lød som en voksen, alt sammen fantastisk imponerende.

Far arbejdede på en eller anden fabrik i Kastrup, mor var bagerekspeditrice inde på Amagerbrogade, Kaj havde forskellige jobs og vi unger begyndte på Tårnby skole.

Tårnby skole var en gammeldags "hyggelig" skole, hvor revselsesretten blev håndhævet med nidkærhed. Hver gang en elev forbrød sig imod skolens regler fik vedkommende et kryds i den sorte bog, og når man havde opsparet 3 krydser, kunne man vælge imellem en sveder og en lussing.

Tårnbys præst underviste som vikar det meste af året, og han var især berygtet for sine syngende lussinger. Engang hvor Nancy fik en af hans berømte lussinger undslap der hende et højlydt AV, hvortil præstemanden tørt bemærkede "det gjorde også ondt på mig".

Bodil var noget af en kunstnerisk begavelse og hun kunne tegne ligesom i Anders And bladene, og det der ligner. I frikvartererne forlystede hun sig med at tegne fantasifulde tegneserier om en af lærerne kaldet Mambo. Resultatet var, at hun kom op til rektors kontor og skulle trække bukserne ned og fik med

*Tårnby Skole
Foto fra Stads- og Lokalar-
kivet, Tårnby*

Pilegårdsskolen, Foto fra Stads- og Lokalarkivet, Tårnby

spanskrøret. Hun var dengang kun 13 år og senere blev historien blæst godt op, således at min anden søster Nancy fik skæld ud for Bodils tegneserier i hele klassens påhør.

Jeg ved ikke om Tårnby skole stadig har en storkerede på skoletaget i deres logo, men dengang fandtes der faktisk en storkerede på taget af den gamle skolebygning. En storkerede var ikke noget sjældent syn på den tid, og vi, der kom fra landet var vant til at se storke spankulere omkring i mose og engdrag (når vi nu tænker os godt om, var fertiliteten også større dengang der var storke).

Senere byggede de Pilegårdsskolen, hvor jeg i 1957 begyndte i 3 klasse. I starten var det kun de små klasser, og mine søstre gik videre på Tårnby skole.

Ligeså mørk og gammel Tårnby skole forekom, ligeså lys og funklende ny var Pilegårdsskolen. Skoler er, hvad de er, men fritiden er dog det vigtigste, når man er en lille rod, der skal ud og udforske sit revir.

Alt var så nyt for os, så i starten var der haven omkring huset, hvor vi byggede huler og klatrede i træerne.

En dag fandt vi i et skur en nylon strømpe til at tage over hovedet med huller til øjnene og en knude for oven. Den var efterladt af den tidligere ejer, som nu sad burede inde for røveri. Det kunne vi ikke stå for og i lang tid var vores yndlings leg ”røveri på Englandsvej”.

Gradvist udvidede vi vores aktions radius til de omkring liggende veje, krat og vådområder. Jeg fandt sammen med en bande slyngler, der fordrev tiden med at fange salamander og haletusser til vores hjemmegjorte udendørs terrarier.

En dag, hvor vi skulle lege cowboys og in-

dianere, skete der noget spændende og gådefuldt. I sagens natur måtte vi dele os i 2 hold: cowboys og indianere, alle ville være cowboys, fordi det var dem der vandt. Pludselig trak ismejeriets søn mig til side. Han så alvorligt på mig og forklarede, at de hvide havde stjålet indianernes land, og det var indianerne, man skulle holde med. De andre blev sure og sagde, at han skulle klappe i og ikke bestikke den nye dreng med sine giftige ord. Nu var og blev det for sent, giften var allerede trængt ind i mit blod og der sidder den endnu.

Udover alvoren var der rigeligt af morsskab: bandekrige, hønseringe, jordhuler, æblerov og nøgne piger. Ja, I hørte rigtigt ”nøgne piger”, for nok var vi unge, men så unge var vi heller ikke, at emnet ikke interesserede os.

Verden er den mulighed vi lever i og muligheden for at belure nøgne piger viste sig som en pludselig solskinsdag i regntiden. En for længst sløjft mose ikke langt fra hvor vi boede, var rammen om flere af vores lege. Her havde vi vores bedste jordhuler. Her udkæmpedes en del bandekrige og her blev drenge kammerater og fortrolige på en måde, vi ikke ville blive i nogen andre omgivelser.

Sommeren var varm, og bag en af hækkene ned til mosen sprang to splitter nøgne piger på vores egen alder fornøjet omkring et spruttende vandingsanlæg. Huset, der hørte til stedet, var en af de få villaer i området. Så vi stirrede i dobbelt forstand ind i det forjættede land gennem hækkens grønne flor. En af gutterne fik dårlig samvittighed og sladrede til sine forældre. Resultat: tørre tæsk og bodsvandring til pigernes forældre med en udskylning på læben. Vi andre syntes, han var dybt godnat og forældrene lige til 6. afdeling (datidens synonym for galehuset).

Noget om helte

Vores største helt var ismejeristen, fordi han var bumstærk og havde været i avisen. Engang blev han ramt af en bil og var lige ved at blive trukket ind under bilen som uforstyrret kørte videre. Til alt held lykkedes det ham at gribe fat i kofangeren og holde sig fast. Således blev han slæbt hen af vejen et godt stykke, før fjolset i bilen anede uråd og stoppede. Vi talte ikke om andet i lange tider, hvordan var det muligt og ville vores egen far kunne klare det samme, det var et af de brændende spørgsmål.

En anden absolut helt var David Crockett, præriens bedste mand! Drengeverden blev dengang gennemrøstet af en sand David Crockett feber. Vi læste om ham i kulørte blade og hørte om ham i Giro 413, hvor en popsang i tide og utide skrålede om helten fra The Alamo.

Sammen med Crockett feberen kom en masse nye begreber ind vores små hoveder: pelsjægere, krudthorn, blokhytter, palisader, fort, den mexicansk - amerikanske krig! Det sidste er en efterrationalisering, for helt så skarpt stod denne krig ikke i vores famlende bevidsthed. Jeg fik David Crockett udstyr til min fødselsdag, og så kom filmen som alle drengene måtte se. Mor tog mig med i Palladium, hvor jeg skulle lægge mærke til kinoorglet. Hvad jeg også gjorde, orglet drejede omkring sig selv og manden spillede medens lyset skiftede i forskellige farver. Skidegodt at mor var med, for jeg kunne ikke nå at læse underteksterne, jeg var og blev jo dårlig i skolen. Men mor læste viskende op under hele filmen og det var der ingen, der havde ondt i røven over.

Rundt omkring i biografen sad andre viskende forældre og børn og sådan er det stadig, når de yngste skal i biffen og filmen er teksten. Vi fulgte helten gennem hans begivenhedsrige liv indtil døden for retfærdigheden. Det kunne ikke være bedre og det var en fantastisk oplevelse. Jeg var meget lykkelig og privilegeret, det at komme i biografen uden mine søstre var noget ganske særligt og ekstraordinært i en familie med små midler. Jeg ønskede det samme for mine søstre, at de kunne opleve noget lignende. Havde man spurgt mig dengang, ville jeg gerne sidde i den biograf resten af livet og lytte til mors viskende stemme. Forkælet ja, det var det jeg allerhelst ville! Mor var min helt ligesom David Crockett og ismejeristen.

Ismejeristens søn

Vores fælles syn på indianerne knyttede os tættere sammen og vi legede næsten altid sammen. Han var lidt ældre og jeg syntes, at han kunne så meget og vidste en del af det man kan blive klog af. Vi plukkede ribs og solbær i deres baghave, og han fortalte, at han ville være dyrlæge, når han blev stor. Straks så jeg for mig en mand i hvid kittel med armen oppe i en ko og et stykke handsæbe og et rent håndklæde. Jeg var jo fra landet, og det var, hvad jeg forbandt med begrebet: dyrlæge. Ikke desto mindre var jeg vanvittig imponeret, tænk at kende en, der ville være dyrlæge! Han kunne ligeså godt have sagt rummand så forskelligt fra vores egen verden var sådanne fremtids ønsker. Hvis man eventuelt blev håndværker eller damefrisør, så var det et spring langt ud af vores sociale verden - men dyrlæge!

Bagerst i haven på den anden side af ribsbuskene havde de et hønsehus og høns gående. Der lå altid en skruk høne og rugede i en af rederne. Engang ville min ven vise mig noget, men jeg måtte love ikke at sige det til hans far! Jeg lovede, og vi gik ind i hønsehuset. Her tog han uden videre en af skruk hønsene og kvalte den, dvs. han stoppede i samme øjeblik, den mistede bevidstheden, og legen bestod i at live den op igen. Han gentog seancen et par gange, og jeg skal aldrig glemme, hvordan koldsveden sprang frem over hele kroppen. Jeg var ikke den bedste til at sætte ord på følelser, men det behøvedes heller ikke, jeg vidste med bestemthed, at jeg aldrig ville lege med ham mere.

Dyrlæge - min bare røv!

Skolen

Da de byggede Pilegårdsskolen på Ole Klokkevej kom jeg til at gå der. Det første år var der kun til 3. klasse, derfor gik mine søstre stadig på Tårnby Skole.

Til trods for, at vi flyttede omkring som gale, beholdt vi vores skoler. Jeg var smadder stolt af, at komme ind på Pilegårdsskolen. Bygningen var så ny og lys, jeg havde aldrig før været i en sådan bygning og forstod ikke helt, at de lod sådan en flok proletarunger, som de fleste af os var, lukke ind i de fine lokaler. Hvis arkitekten lever endnu må I godt sige det til ham.

En lille dreng i 3. klasse elskede denne bygning, den slog mig som en knytnæve i mellemgulvet og råbte med høj stemme lige ind i øret: "selvom du er proletar har du også ret til livet, til lyset og det smukke!". Sådan formulerede jeg det ikke, men jeg oplevede en

stemning, der sagde det samme uden ord.

En stemning der løftede mig frem og op og der var intet andet at gøre end at forelske mig, så det gjorde jeg. Jeg gjorde det umulige, forelskede mig i en pige fra de store huse. Sådan nogle var der strøet ud mellem alle jordhulerne og barakker, togvogne og sildekasse husene. Så meget mere prangende så de ud, men hun var lille og smuk, hed Hanne Lora og var fuldstændig uopnåelig. Til sidst var der ingen anden udvej end at ridse et stort H.L. i armen, men hvordan jeg kom videre derfra anede jeg ikke. Remo var Hanne Loras hjerteveninde, da hun så det blødende H. L på min arm blødte hendes hjerte med og jeg forstod, at hun var ligeså forelsket i mig som jeg i veninden.

Med far på brænde rov

Om sommeren varmede solen fattige så vel som rige, men om vinteren var det en anden snak. Alle vi kendte fyrede i kakkelovne. Hertil brugte de fleste koks, som man købte i store møgbeskidte sække. Til at få ild i koksene var det bedste "optændings brande" som slet og ret bestod af forkullet træ. Ellers gik det med bunker af aviser, gik ilden ud, blev man bare ved med at krølle aviser sammen og fodre bæstet med, indtil den var der.

Ingen af vores bekendte havde mere en kakkelovn, men det gjorde ikke noget, da husene var så små, kunne de sagtens opvarme alle rummene. Inden vi gik i seng aftalte mor og far gerne, hvem der den nat skulle op og komme koks på, for at ilden ikke skulle gå ud. Asken fra kakkelovnen blev brugt til at strø på de isglatte havegange og fortove, så folk ikke faldt på røven.

Medens vi boede på Ryumgårdvej, skete det, at vi ikke havde råd til koks og far cyklede ud til Kongelunden og fyldte en sæk med brænde. Jeg var med den ene gang, og medens vi samlede brande snakkede far en del om, at man aldrig måtte gøre det, vi gjorde! Han havde det meget dårligt med at negle træ i skoven, fordi han selv var vokset op i en skov og hans far var vildbetjent og skovløber. For øvrigt var min farfar en af den slags vildbetjente, der forstod at se den anden vej, hvis fattigfolk forsynede sig af skovens rigdomme.

Tirsdage

Tirsdag var anddag, forstået sådan at det var den dag Anders And bladet udkom. Mor fik romanbladet og vi unger fik Anders And. Vi læste aldrig rigtige børnebøger eller anden politisk korrekt litteratur. Anders And var vores bedste underholdning og det kunne nogle gange være svært at vente til næste uge. Når mor havde fri slappede hun af med Romanbladet, en Blå North State og en god kop kaffe. Far læste aviser og røg hjemmerullede cigaretter - et levn fra krigens tid, som han bevarede langt tid efter, alle andre var begyndt at ryge "rigtige" cigaretter.

Tøj, mad og luksus

Da vi flyttede til Amager holdt mor op med at strikke så meget af vores tøj. Vi fik dog stadig strikket trøjer og en del sokker, ellers fik vi nogle gange tøj fra familien, hvor børnene var vokset ud af størrelserne.

Da vi var helt små, syede farmor tøj til os, nu var hun for gammel. Det betød, at vi nu og da fik tøj fra Dahls Varehus, massefremstil-

let kluns, som vi syntes var meget fint.

Fabriksfremstillet tøj fik en højere status end det hjemmesyet og strikket, selvom det sidste var det absolut bedste. Ingen brød sig om at have en lav status heller ikke pjalteproletariatets børn og voksne, så langsomt men sikkert begyndte vi alle sammen at blive mere ens i tøjet, ligesom vi blev ensrettet på alle andre områder.

På Amager havde vi altid store køkkenhaver så vi var i stand til at opretholde samme kostmønster, som da vi boede på landet. Fra haven fik vi: kål, kartofler, gulerødder, ærter, bønner, radiser.

Jeg husker ikke, om der var nogen i vores nabolag, der dyrkede salat, men hvorfor skulle de det, på den tid og i vores miljø var der ingen der spiste salater.

Alle de steder, hvor vi flyttede hen på Amager, fik vi børn altid vores egne små haver, hvor vi dyrkede lidt af hvert. På denne praktiske måde lærte far os om jorden, afgrøderne, planternes liv og ansvaret for at få noget til at gro.

Far kunne lide havregrød om morgnen og det hændte, at vi andre spiste det samme. Ellers var amagermadder meget populære. En amagermad består af en skive rugbrød og en skive franskbrød sammenlagt og med margarine og sukker på.

På Pilegårdsskolen var der indført skolemadpakker, vitaminpiller og mælk. Det var OK selvom pålægget ofte var blevet lidt slatent. Læren fik en særlig madpakke, der var det samme pålæg på men flere stykker, for en voksen er mere sulten end børn!

Rigtig luksus kendte vi ikke til og savnede det heller ikke. Men hvis det skulle være så var: sodavand, slik, kager, biograf billetter

ret vild luksus. Sodavand og kage fik vi gerne til fødselsdage dvs. mindst 5. gange om året, til jul fik vi både sodavand og juleøl. Det var ikke altid, der var råd til at lave fødselsdags lagkage, men det gjorde ingenting for mor kunne bage en meget interessant chokoladekage med grøn glasur.

Familien

Omdrejningspunktet om alt det der var værdifuldt i livet var familien. Samværet og omsorgen for hinanden var i sig selv et højeste gode. Når vi var sammen om aftnerne og på søndage var livet allermest rigtigt.

På sommerens bedste søndage tog vi på skovtur i Kongelunden, med madkurv, saftvand og hvis der var råd en lille snaps kaldet en "kylling" til de voksne. Så skete det, at far klatrede op i et af de højeste træer og mor råbte bekymret "Christian pas på". Eller vi legede skjul og måske selv klatrede i træer.

Maden smagte anderledes i skoven og mor havde en fin blomstret kjole på, og I ved nok, at i Kongelunden fløjter fuglene på en anden og smukkere måde end andre steder på jorden.

Præstefælledvej 91

- var næste stop i vores Amager odyssé

Huset var ikke mindre fantasifuldt end de sædvanlige i området. Væggene bestod af pudset træværk, taget var fladt, og med tagpap. Et stort værksted var bygget sammen med stuehuset og midt i herligheden lå en lille gård ca. 3 kvadratmeter stor. Der var både en stor for- og baghave.

I forhaven havde vi græsplæne og blom-

ster, i baghaven var der urter og kartofler. Det var også her lokumsspanden blev gravet ned. Vi delte en vandpost med naboen, den stod midt i skellet mellem de to haver.

Vores naboer havde mange kaniner, og vi købte en som jeg skulle passe indtil den skulle slagtes. Det var en hvidland med røde øjne og lange øre. Buret stod ude i værkstedet, og hver dag gik jeg derud og tilbragte nogle timer sammen med kaninen. Hun hed Marilyn Monroe og spiste majs, gulerødder, mælkebøtter og græs. Jeg fortrængte fuldstændig, at den skulle slagtes en dag, og da dagen kom hvor buret var tomt, fik jeg et chok og blev skide ked af det. De voksne havde lagt mærke til, at der var noget galt, og vi fik meget strengt besked på at spise maden. Jeg og Bodil spiste kaninen, men Nancy nægtede og slap godt fra det. Det beundrede jeg hende for i lange tider - ja beundringen gælder stadig nu hvor hun er 64 år og jeg selv 62.

Ude på vejen legede vi dåseleg og tegnede hinkeruder. Her var mange legeskammerater, og vi kom også en del i hinandens hjem.

Jeg var gerne møgbeskidt hen ad aften og så var det op på køkkenbordet og fødderne i vandfadet. Så kogte mor en ny kedel med vand og endnu en, inden man var færdig med etagevasken. Vi var 5 mennesker, der gennemgik denne kur hver aften, så det tog sin tid.

Vores tøj vaskede mor også selv i en stor vaske balje og hængte det ud på tørresnoren. Mænd vaskede ikke tøj dengang, men far plejede at være med til at tage tøjet ind og lægge det sammen. Så pjattede de sammen, og vi unger elskede det. Det var sjovt, at voksne kunne være pjattede.

Medens vi boede på Præstefælledvej blev

jeg 11 år, og vores storebror, som havde fødselsdag samme dag, kom og var med. Om aftenen sad vi udenfor og spiste mellem stokroserne, og de voksne fortalte historier - også sådanne som vi unger ikke forstod.

Generelt gik det dårligt i skolen

Sikkert mest fordi jeg pjækkede lidt for meget og glemte at læse lektier. Når eksamen nærmede sig tog jeg mig sammen, og som regel fik jeg gode eksamenskarakterer men elendige årskarakterer.

Vores klasselærer fik en særlig fryd ud af at gennemtæske små drenge. Jeg var en af dem, han nød at tæske, og når jeg siger tæske, mener jeg tæske. Hans særlige metode bestod i at tage den udvalgte drengs hoved mellem knæene og klemme godt til og samtidig tæske løs på lårene og røven.

Var det om foråret, og man var i korte bukser, blev resultatet blodunderløbende skjolder og hævelser på de bare lår. Mange af os fik den tur 3-5 gange om måneden, og de fleste forstod ikke, at det, læren gjorde, var forkert, de mente at de faktisk havde fortjent det.

Heldigvis var der også oprører blandt os, og en af mine venner Erling gjorde modigt modstand. Engang læren ville tæske ham og trak ham ind i mod sig, greb Erling hårdt fat med begge hænder om lærers akademiske nosser og klemte til - Erling holdt grebet en god tid, inden han slap. Den elev rørte den lede satan aldrig mere.

Min mor var også en af dem, der ikke syntes det var i orden, at denne lærer mishandlede eleverne. Engang jeg kom hjem med store blå og blodsprængte mærker på lårene,

gik hun helt amok. Hun sprang op på cyklen og råbte, at hun ville tæske det lede svin, og hun svingede med sit bælte over hovedet. Jeg og en kammerat løb ved siden af cyklen, og vi glædede os til afstraffelsen af læreren. Vi nåede skolen og stormede ind på rektors kontor. Desværre var læren ikke på skolen, og lidt efter lidt lykkedes det inspektøren at få pacificeret min mor. "Tag en kop kaffe frue og lad os snakke om det".

Det var proletaren overfor inspektøren, mor havde ikke en chance; og løsningen blev at jeg blev flyttet til en anden klasse; medens der ikke skete en skid med det afstumpede svin. Uanset hvad, så vil jeg for alt i verden ikke have undværet det øjeblik. Mor på cyklen med bæltet svingende over hovedet - for fanden sikke en mor! Nok var vi proletarer, og vi stod ikke højt på rangstigen, og man var vant til at folk som os bøjede nakken eller så den anden vej, når der var noget vi ikke forstod; men når en kvinde føler at hendes unger trues, så trodser hun alt, og hun er i stand til alt.

Jeg var glad for den nye klasse - læreren var ung og idealistisk og det bedste var, at hans kone var vores historielærerinde. Historie var mit bedste fag. Jeg pjækkede aldrig fra historie, dels fordi jeg elskede historie, og dels fordi jeg ikke ville skuffe lærerinden, der tydeligvis troede på mig!

Skolegården var den egentlige "skole", her lærte vi for livet. Engang i et frikvarter var der en dreng, der havde en bog med billeder fra nazisternes udryddelses lejre. Vi vidste noget om dette, men stadig var det meget dunkelt. Vi flokkes om drengen og bladrede målløse i bogen med billeder af lig dyngerne. Personlig var jeg ligeså chokeret over de nøg-

Pilegårs skolen 4.b. 1959. Denne klasse blev jeg flyttet efter mishandlingerne fra klasselæreren i a. klassen. Her var en ny type lærer der interesserede sig for børnene og resultatet blev at børnene interesserede sig for undervisningen.

ne mennesker på billederne, som over morderne på samme. Jeg kunne ikke forstå, at morderne ikke skammede sig over at klæde andre mennesker nøgne – husk på det var i en tid, hvor nøgenhed var tabu.

Ligesom grønlandske slædehunde skulle vi gennem en fase med slagsmål før rangordenen var på plads. Slagsmål var mig inderligt imod, men der var ingen vej udenom.

Jeg husker endda en episode, hvor drengene med kridt havde markeret en boksering, som jeg blev skubbet ind i til en ældre dreng, som jeg skulle kæmpe med. Jeg var skide bange, fordi jeg kunne mærke, at han nød situationen, og kampen blev uafgjort. Senere blev jeg kæreste med hans storesøster. Hun var den første pige, jeg kyssede, og sød det var hun.

Gjaldt det drenge på min egen alder klarede jeg dem alle. Det lyder jo blæret, og er det også, men det var vilkårene, hvis ikke man ville udkæmpe uendelige slagsmål, så gjaldt det om at sætte de andre mat fra begyndelsen. Havde man først prædikatet: "klassens stærkeste" fik man lov til at være i fred for det meste. En ting var at være blandt de seje på Pilegårdsskolen, som kun bestod af små klasser, noget andet var at klare sig på skolevejen.

Skolevejen

På skolevejen lurede der mange farer i form af bander af ældre drenge, der havde specialiseret sig i overfald på de yngre. Vi lærte naturligvis hurtigt, hvor de holdt til og hvornår;

så kørte man bare en omvej hjem og slap for deres pinsler. Alligevel skete det, at de fik fat i os, jeg husker især en plageånd, der hed Rudi, som elskede at smaske en ned i asfalten og placere et knæ på hver af ens arme, medens han tæskede løs på sit offer.

Heldigvis havde jeg en søster Bodil, der kom mig til hjælp. Bodil opfandt guerillametoden langt før nogen af os vidste, hvad guerilla var.

Lå jeg på jorden med en eller flere store drenge ovenpå, skete der følgende. Bodil kom cyklende som en rasende, kastede cyklen fra sig, smaskede drengen en midt i ansigtet, så blodet sprøjtede, greb fat i mig, op på cyklen og væk inden nogen noget at besinde sig. Jeg har set store drenge på 15 og 16 år græde efter et sådan guerilla angreb, og til sidst var der ingen, der turde røre mig. ”Bodil kommer, Bodil kommer” råbte de rædselsslagne. Rudi døde tragisk ung og alle var rystede og kede af det - ikke jeg.

Gu’ fanden var vi kommunister

Vores forældre var kommunister, og far var engang stillet op for DKP. Når der var valg snakkede mor og far politik, og vi unger syntes det var smadder spændende. Der var håb og ønsker om en bedre fremtid i luften.

Aksel Larsen var et at de navne vi hørte på de tider, og så på valgaftener lyttede vi til radioen lige indtil det sædvanlige dårlige resultat. Det var bare så dejligt at lytte til mor og far på disse valgaftener. Hvor de drømte smukt, og hvor var de stærke, intet nederlag for arbejderklassen kunne knuse dem. De var overbeviste om at næste gang ville alt blive bedre - russerne havde gennemført det.

Vi kunne gøre det lige så godt - ingen tvivl om det. Vi hørte meget om russerne og Aksel men faktisk aldrig om Stalin.

Når jeg fremhæver det, er det fordi jeg tror, at den danske arbejderklasse ikke var så ophængt i personkulten omkring Stalin. For os gjaldt det meget jordnære ting - færre arbejdstimer og mere i lønningsposerne og mere tid til din familie. Vi børn sad oppe hele natten og tog valg nederlaget med. Nederlaget til trods vil jeg for alt i verden ikke have undværet, disse valgaftener som mine forældre forvandlede til rene folkefester.

Fest var der, det vil sige, at de voksne fik et par guld øl og en kylling (lille snaps) og et par madder med sardiner og en enkel dåse rejer. På disse aftener fantaserede mor og far om fremtiden og vi unger legede med på vores måde.

Når Aksel Larsen kom til magten skulle vi alle få det bedre, og ikke så langt fra Oreskovene ved Ganløse, hvor far var fra, lå der et hus som egnede sig som traktør sted - Kalkgården. Hvor har jeg hørt det mange gange; drømmen om det lille traktørsted. Vi unger blev helt euforiske og gik omkring som i en rus — traktørsted, vi skulle igen bo på landet. For selvom vi trivedes på Amager, længtes vi efter det første barndomsland.

En lysende stjerne på himmelen over Amager

Medens vi boede på Præstefælledvej, havde russerne travlt med at komme først i rummet med en satellit i kredsløb om jorden. Satellitten hed Sputnik, og da den først svævede omkring derude i det endeløse rum blev amerikanerne skide sure, og kommunister over

hele verden struttede af stolthed.

Alle snakkede om Sputnik, i skolen og derhjemme, på gaden og i butikkerne. Far læste højt fra avisen, at den lignede en lille stjerne, og den og den dag på den og den tid kunne man se den fra Danmark.

Det var sen eftermiddag, tidlig aften og himmelen over Amager var stadig lys, folk kom ud fra deres haver og stirrede op imod himmelen. Præstefælledvej myldrede med mennesker, folk talte dæmpet, og vi børn færdes stille mellem alle disse andægtige voksne - naboer, venner og bekendte. Alle følte vi, at noget særligt gik for sig, og så var den der pludselig, Sovjetunionens lille lysende stjerne, sejlede langsomt henover vores Amager himmel. Tiden stod stille, fuglene holdt op med at synge alt var så fredfyldt og vidunderligt.

Det var som ingen ville bryde fortryllesen, og da det var ovre, gik vi alle stille hver til sit hjem.

Oven på den oplevelse var det skønt at være kommunist, faktisk i flere måneder. Vi følte virkelig, at vi havde del i miraklet, at vi pjalteproletarer for et øjeblik var oven på, at det var os der satte dagsordnen. Vi osede ligefrem af selvtillid – tak Sputnik fordi du for et øjeblik vendte situationen for os der ellers altid tilhørte røven af 4. division.

Tak for synet Strøbæk

Ikke så langt fra os på Brønderslev Allé boede en gammel ungkarl der hed Strøbæk, og der var det ejendommelige ved ham, at han havde et fjernsyn. Folk på vejen vidste, at Strøbæk havde boet i Amerika og for de mange penge han havde tjent derovre, havde han

købt dette vidunder, hvori man kunne se film og meget andet.

Ingen andre i nabolaget ejede et fjernsyn og det var noget der blev talt en del om, og vi unger fik faktisk lov til at opleve miraklet. Huset, Strøbæk boede i, var et lille træskur ligesom de fleste andre i nabolaget. Et lille køkken og to værelser det var det hele.

I stuen med fjernsynet var der stillet stole på rad og række, og her sad kvarterets børn og unge og lod sig underholde af det sort hvide mirakel. Kun fjernsynsskærmen oplyste den lille stue, der ellers henlå i mørke.

Skulle nogen være tidligt hjemme før programmet sluttede, måtte vedkommende liste af sted i mørket og passe på ikke at træde på nogen, for gulvet var også taget i brug.

Ingen af vores forældre havde set et fjernsyn, så det var også sådan en lidt blæret ting. Strøbæk selv havde sin faste plads i lænestolen til venstre for fjernsynet, hvorfra han kunne nyde forestillingen med en god kop kaffe. Levende billeder var jo fascinerende og vi så alt lige fra nyhederne til Otto Leisner. Alle ungerne opførte sig eksemplarisk, ingen støj og kun lidt snak. Vi kom, vi så og vi gik, og når vi gik sagde vi altid: ”Tak for synet Strøbæk”.

En aften var der en af de unge der spurgte Strøbæk, om han måtte hænge sin læderjakke på en af stolene, fordi han lige havde malet noget på ryggen af jakken og malingen var stadig våd. Vi stirrede alle på den sorte læderjakke med den gule skrift: ”Tommy Steele” stod der tværs henover ryggen og med mindre bogstaver nedenunder: ”Rock’n Roll”. Hvem fanden var Tommy Steele og hvad var Rock’n Roll, det diskuterede vi livligt de kommende dage. En ny tid var på vej, og den

havde lige holdt sit indtog her i Strøbæks beskedne hjem. TV og Rock'n Roll vi var allerede langt inde i fremtiden.

En dag stod der i avisen, at Strøbæk var blevet overfaldet med en hammer af en røver. Heldigvis havde den 70-årige kæmpe kræfter, og røveren fik en røvfuld, inden han stak af.

Det viste sig desværre, at røveren var en af de unge der jævnligt kom og så fjernsyn hos Strøbæk. Mange kendte ham som cirkusarbejder, men at overfalde vores Strøbæk - det var total nedderen. Behøver jeg at sige, at hele Amager og omegn foragtede denne køter.

Mågeunger fra Saltholm

Fra gammel tid var der bestemte jordlodder på Amager hvortil der hørte parceller på Saltholm. Således også med Præstefælledvej 91, til vores fattige rønne hørte land på Saltholm. En gang fik far mulighed for at komme derover med nogle gutter, der havde en båd. Egentlig skulle de ud og stange ål, men når de nu alligevel var ude på sundet, havde de ikke noget imod at tage en afstikker, så de kunne se Christians land på Saltholm. Sådan gik det til, at far kom hjem med ål og mågeunger.

Mågerne skulle ligge i mælk i et døgn's tid inden de blev tilberedt. Ålene blev stegt og spist med det samme. Far arbejdede dengang på en fabrik i Kastrup, der lavede papirsække og det var nogle af kammeraterne herfra, der havde båden. Så vidt jeg husker, var de ude og stange ål et par gange mere.

Mor arbejdede som bagerjomfru inde på Amagerbrogade, hver dag cyklede de frem og

tilbage fra arbejde. Nancy og Bodil cyklede til Tårnby skole og jeg gik til Pilegårdsskolen, som I allerede ved.

Nye gamle cykler

Medens vi boede på Præstefælledvej fik alle vi unger nye gamle cykler. Far købte nogle gamle lig på politiets auktioner; og satte dem i tip top stand. Først blev al gammel maling slebet væk med sandpapir og så blev de malet med cykellak 2-3 gange. Vi bestemte selv, hvilken farve de skulle have og det var ustyrligt spændende at følge med i processen med cyklens genfødsel. Kæderne og hjul blev smurt med olie og slanger lappet! Så en dag stod vidunderet klar til brug.

Alle drengene snakkede om par nr. 7 og Kay Werner og forskellen på en letvægt cykel og en sværvægt cykel. Min nye gamle cykel var selvfølgelig en sværvægter og jo jeg var en smule sur, samtidig vidste jeg godt, at min far havde gjort et stort arbejde med cyklen, og jeg skjulte min skuffelse samtidig med, at jeg skammede mig over mig selv. Jeg vidste, at vi var fattige og egentlig var det en smadderskøn cykel. Havde ingen fortalt mig, at en letvægter var bedst til hurtig kørsel, ville jeg ikke have skænket det en tanke om cyklen var det ene eller andet. Snart drønedes jeg derud af sammen med de andre drenge på alverdens fantastiske cykler. Dame cykler, herre cykler, barnecykler i alle aldre. I denne forsamling var min nye gamle cykel en af de flotteste og jeg glemte snart min dumme forbitrelse.

Vi kørte ud til Kongelunden, hvor nogen havde lavet en cykelbane. Her legede vi 6-dages løb, fræsede op og ned af bakkerne eller

byggede huler og sloges til solen gik ned og vi spurtede hjem.

De bedste bandekrige

Foregik dengang vi boede på Ryumgårdvej, men jeg var stadig aktiv i samme bande efter vi var flyttet; ligesom fjenderne var de samme. Mærkeligt med de bandekrige, de kom ligesom i perioder, og ind imellem var de stridende de bedste venner, præcis ligesom i rigtige krige. Jeg ville have min egen bande og brød med fællesskabet, hvad ingen lod sig mærke med. To drenge fulgte mig plus et par observatører, der kom og gik som det passede dem. Altså en tre mands bande, ikke meget at prale af, og vi kom aldrig i kamp - godt det samme.

I stedet arrangerede vi ture til Kongelunden, hvor vi byggede de bedste huler, og til mosen på hjørnet af Bjørnbaksvej og Brønderslev Alle, hvor vi fangede haletudser og samlede frøæg. Det der med frøæg er noget opreklameret, de er skide svære at holde liv i, og der kommer som regel sjældent nogen frø ud af anstrengelserne.

Mosen var også et godt sted at fordrive tiden, når man pjækkede fra skole. Så drev jeg omkring, studerede insekterne og skar et H.L. (for Hanne Lora) i et af træerne, eller jeg hang i egetræet ud mod vejen og fantaserede om krige og ædle riddere.

Vores bande havde et banner med vores mærke, en rød ørn og et træ sværd, der nogenlunde gjorde det ud for det samme som Excalibur for de ædle riddere fra Camelot. Eller skulle jeg have sagt Skrap, og den liflige sang dette sværd sang, hver gang Uffe svingede den blanke klinge. Disse regaler

var gemt væk i et udhus og blev kun taget frem ved specielle lejligheder, f.eks. når vi svor hinanden troskabsed og lignende.

Nu skete der det, at en anden bande, som vi stod på venskabelig fod med, havde erhvervet nogle højst misundelsesværdige regaler: 2 bajonetter fra 1. Verdenskrig og en militærhjelme. Vi lagde råd op, og enedes om at erobre disse herligheder.

For at sige sandheden så var dette vores erobnings togt et ren tyve tugt. En sen nat cyklede vi ud af de mørke veje til adressen, hvor banden havde deres gemmested i et udhus. Vi måtte forbi beboelseshuset, og det var nervepirrende, for vi anede ikke om de havde hund. Ingen hund gøede, og vi brød skuret op, indenfor var bælgmørkt som i en kulkælder. Vi havde lygter men turde ikke bruge dem, for lyset kunne ses langt væk gennem vinduerne. Rystende af skræk for at blive opdaget gennemrodede vi en masse gammelt skrammel, uden at finde de eftertragtede sager, og så hurtigt vi kunne uden at miste æren, tog vi flugten gennem de nattemørke Amagerveje med de dybe grøfter på begge sider.

Akela vi gør vores bedste

Vi hang og svingede i nogle grene over grøften et sted på Ryumgårdsvej. Vi var tre drenge, de to andre begyndte at snakke om spejdermøder og alt det spændende, de var med til som ulveunger i Kastrup. Jeg spidsede ørene, og inden længe tog jeg med til mit første ulveungemøde. Det forgik i Kastrup Menighedsråds Hus.

Alle drengene var fra Kastrup undtagen vi tre, som kom fra Tårnby. Lige fra starten elskede jeg dette ulveunge liv, vi mødtes en

Som ulveunge hos KFUM-spejderne.

gang om ugen til skæg og ballade – alvor og leg. Det var de grønne spejdere, der er en del af KFUM, så møderne afsluttede altid med fadervor, og en gang om måneden gik vi i kirke.

Da jeg gik i 1. klasse på landet bad vi morgenbøn i skolen, så jeg havde prøvet det før og jeg tænkte ikke synderligt over det.

At gå i kirke havde jeg ikke prøvet før, og jeg var noget benovet over alt det postyr der foregik. Ulveungernes leder hedder altid Akela, det er førerulven fra Kiplings Junglebogen. Når vi overværede gudstjenesten i Kastrup kirke var det vores Akela, der læste indgangsbønnen, ligesom vores fane var med. Når drengen der bar fanen kom op af kirkegulvet rejste alle sig op og det var for mig en bekræftelse på, hvor betydningsfulde vi spejdere var! En ting undrede mig meget, det var når præsten lyste velsignelsen i Guds navn. Hvem havde givet ham ret til det, tænkte jeg.

At være spejder i Kastrup betød, at jeg

lærte denne del af Amager bedre at kende, idet vi ofte legede forskellige terræn lege i området.

Akela var en fantastisk mand, som brugte mange frivillige timer på at give os drenge nogle skønne oplevelser. Udover Akela var der en stor spejderdreng, som også tog et ansvar for os ulveunger.

Den sommer kom jeg på lejr med ulveungerne og fik mit livs første sovepose. Den lugtede dyrt syntes jeg og faktisk var jeg den eneste i familien, der ejede en sovepose, men de andre var jo heller ikke ulveunger.

At få uniform var ikke så ligetil, men løsningen blev at ønske sig lidt af gangen til jul og fødselsdag.

Spejderdolk, bælte, knobtov og lignende sparede jeg gradvis sammen til.

Kastrupspejderne ejede en hytte i St. Magleby ikke så langt fra Flyverskjul, en lille lund hvor tyskerne under 2. Verdenskrig havde gemt en del flyvemaskiner. Betonbanen fandtes stadig på den tid, og den gik over markerne og helt ud til Kastrup Lufthavn.

Hytten i St. Magleby var rødmalet og lignede et svensk hus. Der var et stor grund til med træer og buske, bålplads og alt hvad en spejdertrup kan ønske sig. Herude boltrede vi os i tide og utide og da vi blev lidt ældre fik vi nøglerne og kunne overnatte, når vi fik lyst.

Kastrup Havn der hvor man lærer at svømme

Der hvor Amager Strandpark og Femøren ligger i dag, var der dengang losseplads.

Omkring Helgoland var der en smule strand og så var der Dragør strand (med nu-

distøen et spændende sted) og stranden ved Kongelunden.

Ville man lære at svømme var det et problem, fordi der var grumme lavvande omkring Amager. Der var selvfølgelig Helgoland, men her brød jeg mig ikke om at komme, fordi der kom så mange københavnerdreng. Jeg kunne ikke rigtig lide dem, de var anderledes end os amagerdreng - de var alt for voksne.

Nogle af de store børn havde fundet ud af, at man mageligt kunne svømme i Kastrup havn - altså lystbådehavn. Den "rigtige" havn brugtes til store fragtskibe og egnede sig knapt så meget som svømmehal. Her lærte først mine søstre at svømme, og en dag svømmede jeg selv omkring med de store. Mine søde søstre klappede af mig, og jeg var pavestolt.

Senere faldt der en mørk og uheldsvanger skygge over Kastrup Havn, og bare navnet gav mig kuldegysninger - gør det stadig nu mere end 51 år senere. Jeg kan derfor lige så godt fortælle, hvad der skete der i havnen for de mange år siden.

En aften jeg kom hjem, så jeg at vores far sad og græd ude i køkkenet. Mor stod bøjet over ham og trøstede. For en proletardreng var det noget af en jordrystelse, vi så aldrig vores fædre græde. Jeg havde kun set det en gang før, engang de voksne ikke kunne finde os og de troede vi muligvis var druknet i Bustrup Sø, men det var mange år siden. Dagen efter fortalte mor, hvad der var sket.

Far arbejdede dengang i Kastrup på en fabrik, der fremstillede papirsække, Bates. Han stod dag ind og dag ud ved en djævelsk maskine, som blev betjent med en pedal. Hvilket betød, at han hele dagen hvilede på et ben.

Papirsækkene blev lavet af flere ton tunge papirruller, som kom med skib fra Finland. Den pågældende aften indvilligede far i at tage med ud til Kastrup Havn efter papirruller, som blev lodset direkte fra skibet og på en lastvogn. Føreren af bilen var fars bedste kammerat og det var en hyggelig køretur med snak og smøger.

Ude på kajen stillede kammeraten sig der, hvor min far skulle have stået, for at vise hvordan han skulle dirigere kranmanden, så rullerne kom på plads på ladet af lastbilen, og ligeledes skulle han lære, hvordan man frigjorde rullerne. Den ton tunge rulle svævede over mandens hoved. Han nåede lige at vinke mundret til kranmanden, som var hans bror, da vejerens knækker og rullen styrter ned og knuser ham. Senere fik vi at vide, at de måtte feje ham sammen og dele af den maste krop var gledet i havnen.

For den familie var det en stor tragedie, og kranføreren, der jo var bror til den dræbte, stak af, og man fandt ham først flere dage efter, afsinding af skyld og sorg.

Nogen skulle underrette enken og siden far kendte familien privat, tog han det på sig, hvilket ikke gjorde det lettere for ham. Kranføreren begyndte at drikke og endte med at blive fyret fra sit arbejde, og et par måneder efter tog han sit liv.

Kom og se Viola danse

Sjovt nok skete der en del i Kastrup, så vi kom der mere og mere i forskellige anledninger. På Kastrup fortet f.eks. var der gratis filmaftner. Altså film og film - er måske så meget sagt.

Der blev vist reklamefilm og korte tegnefilm

samt gamle stum film med Gø og Gokke.

En tilbagevendende reklamefilm var en fra Arbejdernes egen øl Star. Alle ungerne skrælede med på sangen:

*"Kom og se Viola danse
Tænk jer hun er ganske bar
Jeg vil hellere, jeg vil hellere
Jeg vil meget hellere ha' en Star."*

Børn og unge fra det meste af Amager kom til disse filmaftner. Tøserne havde touperet hår ligesom Vivi Bak, smarte bluser og stramme nederdele. De dristige var på høje hæle, og måske havde pudder dåsen været fremme.

Knægtene kunne godt optræde i bukser med knivskarpe pressefolder, men cowboybukser var begyndt at vinde frem. Til cowboybukser hørte som regel rød skjorte og sort læderjakke. Eller hvid skjorte og et tyndt sort læderslips. Vi mindre drenge drømte alle sammen om at få et sådan udstyr engang, men indtil da spændte vi omkring og morede os kosteligt på disse film aftner.

Bagefter cyklede vi hjem til Tårnby gennem den svale amagernat med aromatiske dufte af træer og blomster fra kolonihaver og villaveje.

En aften var der rigtig live koncert på Fortet, med forskellige popmusikere. Den aften var mor med, og for en arbejderfamilie var det noget særligt, fordi de voksne som regel var for trætte til at tage med børnene eller de unge.

Mor så smuk ud i sin blomstrede sommerkjole, og jeg holdt mig i nærheden af hende de meste af aftenen, fordi det var så dejligt, at hun var der.

Mine ældre søstre var sammen med deres venner som kom over og hilste på vores mor, sådan var det dengang, når en voksen dukkede op stod der respekt om personen.

Man kunne leje robåde og ro pigerne omkring i voldgraven, der omkransede Fortet. Mine søstre, der allerede var i flirte alderen, var selvfølgelig inviteret til disse sejlture. Nancy lå henslængt i båden og stirrede op i trætoppene, hun var alt for genert til at se på drengene. På den anden side var hun helt tryk ved, at de havde hænderne på årene. En romantisk tur hvor der ingenting skete - det blev ved romantikken.

Jul på Amager

"Julen er børnenes fest" sagde mor altid, og tilføjede: "Nytårsaften er de voksnes fest". Så skarp en forskel oplevede vi nu ikke, for vi deltog med føn og klem i nytårsfesten såvel som i julen.

Julekalenderen var et must, og vi tre unger fik altid en hver. Når vi vågnede om morgnen i julemåneden, var der bælgmørkt udenfor, og gulvet var skide koldt. Kakkelloven var som regel gået ud, og den blev først tændt igen om eftermiddagen, når vi kom hjem. Hver morgen styrtede vi hen for at åbne julekalenderne og sammenligne hinandens kalenderbilleder. Den store rude på datoen 24. december havde vi selvfølgelig smugkikket i, ligesom børn altid har gjort.

Lillejuleaften er familiens aften sagde mor, medens juleaften var en fest, hvor man burde invitere, de som sad alene på denne aften. Af og til havde vi en gæst eller to juleaften, medens lille juleaften var vores egen.

Jeg husker en jul på Præstefælledvej, hvor

Nancy og jeg tændte levende lys og sang ”En rose så jeg skyde”. For os var det en smuk sang om en rose, der vokser frem midt i sne og vinter. Vi forbandt det ikke på mindste måde med Jesus barnets fødsel, vi var proletarunger og forstod os ikke på den slags allegorier. For os var det noget meget konkret - en rose der voksede frem om vinteren, og færdig med fyrre.

Juleaften fik vi flæskesteg, juleøl og risalamande. Mor sørgede for, at alle vi unger fik en mandelgave hver. Det vidste vi på forhånd og lige spændende var det alligevel hvert år. Dengang havde de færreste selv bageovne, og flæskestegen blev afleveret hos bagerne, der stod for stegning. Der var en renden frem og tilbage til bageren, med bradepander, stege og sovsekander (til skyen). Tænk på, at folk enten kom gående eller var på cykel med steg og al deres habengut. ”Glædelig jul” råbte folk fornøjet til hverandre i halvmørket foran bagerforretningen, inden de hastede hjem for at ordne de sidste par ting.

Hos os dansede vi om juletræet og sang de kendte julesalmer samt ”Højt for træets grønne top” og ”Børn og voksne i kærlig krans” til sidst.

Dengang vi boede i Nordsjælland havde mor spillet dilettant teater på Ganløse Kro, hvor hun spillede præstemutter i Nødebo Præstegård. Det var derfor vi kunne ”Børn og voksne i kærlig krans”, og det var vi unger ikke så lidt stolte af.

At det var sådan en overklasse ting slog os aldrig, derimod kan jeg godt huske, at jeg instinktivt forstod, at teksten til ”Højt for træets grønne top” ikke var skrevet til folk af vores slags. Men det var lige meget, for vi kopierede jo de ”fine” i så meget, uden at miste

os selv, så det slog ingen skår i glæden.

Så blev der pakket gaver ud, og vi beundrede og glædede os over vores og de andres gaver. Det siger sig selv, at vi ikke fik store gaver. Alligevel kan jeg ikke huske en eneste jul, hvor jeg ikke fik lige hvad jeg ønskede mig og ofte mere til.

Julen er for den fattige og for den rige lige liflig, et lys midt i den mørke vinter.

Vi havde en sjov tradition hjemme hos os. Far skrev små individuelle digte til hver især uden på pakkerne, det var noget som han var vokset op med og nu selv videreførte. På juleaften fik de voksne KB-nisseøl ligesom børnene - måske var det det mor hentydede til, når hun sagde: ”Julen er børnenes fest og nytår er de voksnes fest”.

Ondskaben bag hækken

OK det var ikke alt, der var idyl og fredsommelighed. Ondskaben lurede bag hækken i de uskyldige kolonihaver. Et efterår havde vi drenge fået særlig smag for nogle søde æbler i en bestemt kolonihave. Vi besøgte ofte dette populære sted efter mørkets frembrud.

En aften gik det galt, og selvfølgelig var det mig, der blev fanget af kolonihavens vagtværn imod æbletyve. Vagtværnet bestod af en 8-9 granvoksne mænd. De væltede mig omkuld, og en stor fed tamp satte sig oven på mig og tildelte mig flere slag med knyt-næverne, de andre opmuntrede denne morderiske idiot, medens de bandede og svovlede og truede. Da jeg endelig slap derfra var jeg ilde tilredt. Jeg kunne ikke finde på at sladre derhjemme, for jeg vidste, at min far og storebror ville have startet en mindre krig og det ville ikke være rimeligt over for dem.

En tid pønsede jeg på hævn, men så gled denne episode i baggrunden ligesom så mange andre.

Flyttebilen kommer om aftenen

Hvad vidste vi børn om regninger, der skulle betales til tiden og gæld, der måtte ud af verden.

Pludselig en aften, vi havde været ude og lege på vejen, stod huset på den anden ende. Mor var i gang med at pakke, og far sad ude i køkkenet og snakkede med en fremmed mand. Manden var ejendomsmægler, og han hjalp os med at finde en "løsning" på det forbandede problem, at vi ikke længere havde råd til at blive boende.

Sådan som vi flyttede omkring var ejendomsmæglere et vigtigt begreb i vores vokabularium. Ham her havde formået at sælge vores hus og skaffet os en lejlighed med forretning på Nørrebro, og for at handlen kunne lykkes, skulle vi flytte dagen efter.

Heller ikke mor vidste noget før nu og hun var ligeså lamslået som vi unger.

Næste dag gik med at pakke, der var ikke tid til at sige farvel til venner eller skolekammerater, men det havde vi prøvet før. Om aftenen kom flyttebilen, onkel Axel som altid. Jeg lå bag i bilen mellem al flyttehabengut. Det var mørkt, da vi kørte væk og mor tog min hånd, noget som sjældent skete. Hvordan fanden skulle jeg tackle situationen? Inderst inde forstod jeg, at hun var ked af det på os børns vegne, på den anden side ville jeg gerne vise, at jeg var en mand og kunne klare hvad som helst, og ikke mindst var jeg skide ked af al ting. Så jeg rev mig løs fra hende, og krummede mig sammen på mit stykke af det

kolde vognlad. I samme øjeblik fortrød jeg og ja jeg håber, at hun ikke har husket denne episode ligeså længe som jeg.

Vi flyttede ind på Nørrebro og boede der i en 4-5 måneder. Dette intermezzo springer jeg over, fordi dette ophold ikke har noget med Amager at gøre.

Da vi vendte tilbage til Amager var glæden tilbage i mit bryst, især fordi vi kom til at bo på samme vej som Remo, Hanne Loras veninde boede og det vidste jeg – Remo var vildt forelsket i mig.

Horsbøl Alle

Vi boede som sagt et halvt års tid på det mørke Nørrebro, derefter flyttede vi til os børns glæde tilbage til Amager, denne gang til Horsbøl Alle nr. 7. Huset lå på en formida-

Huset på Horsbøl Allé 7. set fra Adsbøl Allé. Læg mærke til skorstene, af betonrør som vi fik flækket sammen, i en fart da vi flyttede ind.

Fra venstre min skolekammerat Keld og lillebror Karsten. Foran et af de typiske fantastiske huse, man så alle vegne dengang. 1960.

bel hjørnegrund mellem Horsbøl Allé og Adsbøl Allé, hvor min tidligere klassekammerat, Remo, boede.

Huset, der var bygget af pudset træværk, var sikkert tidligere sommerhus, for der var ingen skorsten. Samme dag, vi flyttede ind, fik vi flækket en interimistisk skorsten op og installeret et oliefyr. Vi, der altid havde fyret i kakkelovn, var meget imponerede af den nye varmekilde. Vi børn skulle lære at tænde og slukke vidunderet, og jeg husker, hvor fascinerende det var at kikke ned på ilden gennem et lille kikhul i låget. Det var mærkeligt at se ild der brændte uden koks, brænde eller i det mindste en væge!

Ud mod Horsbøl Allé havde vi en lille forhave med: hæk, græs, og blomster. Her gravede far den sidste sivebrønd af en lang række her på Amager.

Vi havde vandpumpe udendørs som så mange gange før.

Bag det lille hus lå en stor gårdsplads ud mod Adsbøl Allé, så kom en garage eller udhus og bag den en stor nyttehave.

Det siger sig selv, at her var et sandt eldorado for en foretagsom drengs fantasi. I udhuset fandtes brædder, søm og fars værktøj, og jeg kunne hæрге, som det passede mig og som sagt så gjort.

Min søster Nancy Horsbøl Allé 7. Som billede viser så var her, ikke kun nytte urter men også, et vælg af blomster.

I nyttehaven dyrkede både mine søstre og jeg forskellige afgrøder.

Bodil var blevet konfirmeret (borgerligt), inden vi flyttede til Horsbøl Allé, og hun var derfor gået ud af skolen. Kunne man komme i lære som lige meget hvad, sås det som et gevaldigt socialt spring, og Bodil kom vist

nok i lære som damefrisør, men uanset hvad, så varede det ikke længe, før hun droppede ud, og fik et akkordarbejde på Fritz Rasmussens Strømpefabrik, der lå på Islands Brygge. Bodil var med andre ord 14 år og voksen, medens Nancy stadig gik i 6. og senere i 1. mellem på Pilegårdsskolen, hvor jeg også gik. Desværre gik jeg ikke længere i klasse med hverken Hanne Lora eller Remo, som jeg nu var meget parat til at forelske mig i - i og med, at vi boede nærmest dør om dør.

Mor arbejdede i bagerforretning som ekspeditrice et sted på Amagerbrogade, og far arbejdede som altid på fabrik i Kastrup. Jeg fik et kamera i fødselsgave, det år vi flyttede til Horsbøl Allé, derfor findes der nogle billeder herfra.

På et af billederne er jeg plysset og har racerstyr på cyklen. Det er den eneste gang jeg har været plysset, idet jeg aldrig har kunnet lide at blive klippet. Sædvanligt var det

mor, der klippede os alle sammen, men da jeg skulle plysses måtte jeg for første gang til en rigtig frisør. Det var en meget voksen fornemmelse for denne 12 årige at sidde der i stolen og blive klippet af en fremmede i hvid kittel. Medens klipningen således gik efter forskrifterne kom racerstyret til at koste mig dyrt.

Tre drenge kommer i vejen for en bil

Det begyndte som en dejlig Amager søndag. Far havde fri fra fabrikken, og mor var på arbejde, dengang havde bagerforretninger gerne åben om søndagen, og lukket om mandagen.

Jeg og to kammerater havde planlagt en tur til Kongelunden for at bygge huler og tumle omkring i skoven.

Turen startede hjemme hos os på Horsbøl Allé, hvor vi ordnede cyklerne: smurte kæderne og pumpede hjulene. Vi vinkede farvel til min far og kørte op af Horsbøl Allé mod Kongelundsvejen.

Midtvejs over Kongelundsvejen hørte vi en bil tude helt vildt i hornet. Jeg var lidt foran de andre og havde hovedet nede ved racerstyret. Jeg turde faktisk ikke se til højre, hvor jeg vidste bilen kom fra, instinktivt vidste jeg, at hvis jeg bremsede nu ville jeg blive ramt. Der var kun et at gøre – at nå den anden side af vejen så hurtigt som muligt. Jeg trådte som en gal i pedalerne og så det frelsende modsatte fortov dukke op... så BANG.

Da jeg kom til mig selv igen lå jeg på fortovet, og far sad ved siden af mig og holdt mig i hånden. Jeg havde åbenbart skreget så højt, at han havde hørt det og blevet alarmeret.

Rundt om os var der dannet en kødrand og det var underligt at ligge der til almindelig udstilling. Nogen kom ud med et tæppe, som de lagde omkring mig, så kunne jeg høre ambulancen komme.

Heldigvis behøvede vi ikke køre med udrykning til Sct. Elisabeth Hospital, hvor de kørte mig ind. Det hele var ret surrealistisk for en proletardreng, kan jeg godt fortælle jer.

Ulykken var i sig selv traumatisk, men samtidig skulle jeg håndtere det at være kastet ud blandt fremmede fra en anden verden end min. Eksistentielt var det rædselsfuldt, der var: ambulancefolk (min egen samfunds-klasse), læger, sygeplejerske, nonner og andre syge og plagede mennesker. Klasseforskellene lå os i blodet, og jeg følte mig al-lerhelvedes kejtet og som en, der ikke passer ind.

Lægerne måtte sy en dyb flænge i hagen, hertil kom en gevaldig hjernerystelse, og man bestemte sig for at beholde mig en uges tid. Det skulle blive en begivenheds uge! Om aftenen kom mor og mine søskende, det var dejligt at se dem alle sammen; helt hjemligt skulle jeg mene. Mor sagde, at hun på det tidspunkt, hvor jeg blev påkørt, havde set på uret, fordi hun pludselig følte sig så tom og elendig.

At man oplevede sådanne skæbne sammenhænge var almindeligt blandt bønder og arbejder og vores familie var jo begge dele, så det var ikke noget vi satte spørgsmål ved.

Heldigvis havde mor arbejdet på Sct. Elisabeth som rengøringskone nogle år før, og hun havde fortalt om fænomenet nonner, så det kom ikke helt bag på mig. I alle hospitalsstuerne hang et krusefiks, således også i den

flersengsstue jeg lå på. Meningen var sikkert god nok, hvis man var katolik og vant til at finde trøst og styrke ved synet af et krusefiks. Jeg syntes imidlertid, det var skide uhyggeligt at ligge og se på, fordi korset mindede mig om kirkegårde og døden. Nå men jeg lærte de andre at kende og vænnede mig til livet i en hospitalsseng.

Om formiddagen kom en venlig dame og solgte ugeblade, aviser og knaldromaner. Jeg kededede mig gevaldigt og købte en "voksen-bog" altså en såkaldt cowboyroman. Egentlig kunne jeg dårligt læse, men inden jeg var færdig med bogen, læste jeg lige så godt som alle andre på min alder. Så noget fik jeg ud af det uheld, faktisk ret meget for lige siden har jeg læst bøger, om end det ikke længere er cowboy romaner.

En aften kom nogle af mine spejder kammerater på besøg og de fortalte, at Akela havde taget mig med i aftenbønnen, fandens at jeg selv gik glip af det.

Jeg var den eneste dreng alle de andre på stuen var voksne. Det var interessant at ligge og lytte til voksensnakken, også selvom jeg ikke forstod meget af det, der blev sagt. Ved siden af mig lå en ældre mand som hver dag fik besøg af sin kone. Et par dage før jeg blev udskrevet, sagde hun "se hvor godt du nu ser ud" og hun tog et spejl frem af tasken. Rigtignok bulerne i panden var væk, og kun et lille ar i kæben afslørede, at der nogensinde havde været en ulykke.

Senere samme dag blev hendes mand kørt ud for at komme i bad, da de kom tilbage med ham, opstod der problemer af en eller anden art. Han kunne ikke rigtig komme op i sengen. Sygeplejersken råbte til nogle kolleger, der kom farende sammen med en læge. Man-

den var nu helt blå i ansigtet og fråden stod ham om munden - han blev hurtigt kørt ud, men det var for sent. Alle på stuen var berørte, og jeg tænkte på den søde gamle dame, der havde vist mig mit eget ansigt i spejlet. Jeg syntes, det var synd for hende, og som I kan se, glemte jeg aldrig den oplevelse.

Endelig blev jeg udskrevet og jeg kunne tage bussen hjem til Tårnby. Mor syntes jeg trængte til nogle dage i fred og ro, så jeg fik lige et par pjækkedage.

Første dag i skolen var også en oplevelse, der viser, at der dengang ikke var så meget underholdning. Et hav af børn samledes omkring mig og afkrævede klar besked om, hvad som var hændt; hvilket de fik.

En af de følgende dage dukkede en civil betjent op for at afhøre mig. Hans opgave bestod fortrinsvis i at overbevise mig om min egen skyld i ulykken. Formelt indrømmede jeg så det, men inderst inde var jeg harmdirrende, især fordi han fortalte, at bilisten havde haft valget mellem at køre mine kammerater ned eller mig. Efter min retfærdighedssans måtte de være lige så skyldige som mig.

Piger og det der ligner

Nogle af mine bedste venner hed Bjarne, Paul, Stig, Mogens og Keld, men der var også piger ude i periferien af omgangskredsen. Af og til mødtes man tilfældigt, men ligefrem at omgås hinanden var utænkeligt dengang.

Engang hvor jeg skulle besøge Bjarne, der boede helt ude ved den militære fæll, stødte jeg ind i Remo og hendes veninde. De to frække tøser satte sig i hovedet, at de ville forfølge mig og det var umuligt at ryste dem af. Jeg havde en luftpistol i lommen, men

selv ikke med denne penis erstatning var jeg i stand til at skræmme dem væk. De fulgte mig hele vejen, og jeg måtte lytte til deres på en gang spotske hån og indsmigrende ord. Vi var 11 og 12 år gamle og forelsket i hinanden, men det lå som sagt ikke i tiden, at vi kunne snakke fortroligt endsige omgås normalt.

Når jeg var alene, drømte jeg ofte om, hvordan jeg ville gå over og banke på døren hos Remos forældre, men det blev aldrig til noget. (6-7 år senere mødte jeg hende en mørk aften på Løjtegårdsvej, hvor jeg fortalte hende det alt sammen. Man skal nemlig ikke have for mange løse ender i livet!)

På den her tid

På den her tid gav far mig sit armbind og hjemsendelses papirerne fra modstandsbevægelsen og hjemmeværnsforeningen.

I slutningen af krigen var han tilknyttet AMPA (Amager Partisanerne), som var en afdeling af BOPA, der dækkede Amager.

Billede af min far.

AMPA tilhørte absolut den kommunistiske del af modstandsbevægelsen. Med tilknytningen til Amager gav det sig selv med B&W som den største arbejdsplads. Her var næsten samtlige arbejdere ræverøde. I hjemsendelsespapirerne står der næstkommanderende, så noget nåede han, selvom han ikke var med så længe. Derimod var han med i modstandsarbejdet i Norge, hvor han af flere gange opholdt sig under krigen som fremmedarbejder. Ved et svineheld undgik han KZ lejr, men blev fængslet i Norge for sabotage og muligvis udvist.

Jeg ved med garanti, at vores far blev hjemsendt i 1946, og for ikke længe siden fortalte jeg det til nogle ”eksperter” fra Frihedsmuseet. Da jeg omtalte hjemsendelsespapirerne fra både modstandsbevægelsen og hjemmeværnsforeningen (som også hed AMPA) grinede de sarkastisk. Jeg fik læst og påskrevet, at hjemmeværnet først blev oprettet i 1947 og det stod altså ikke til diskussion. En historiker, jeg kender, har bekræftet, at der var flere tiltag til oprettelse af hjemmeværnsforeninger rundt omkring i landet allerede i 1945/46 – burde de ikke vide det på Frihedsmuseet?

Nu hvor jeg var begyndt at læse bøger, havde jeg læst om ”Churchill klubben”, og i det hele taget interesserede jeg mig gevaldigt meget for modstandsbevægelsen på denne her tid.

Jeg tror, at det var derfor jeg fik disse ting. Sammen med armbindet og hjemsendelsespapirerne var fars pas med de mange stempeller fra ind og udrejse til Norge. Når jeg i dag bladrer i passet kommer jeg til at tænke på flere af de historier, han fortalte fra Norge.

De var nygifte og det har ikke været let

for nogen af dem, når den ene måtte arbejde i udlandet men sådan var vilkårene for arbejderne. Var man arbejdsløs fik man at vide, at der var arbejde i Norge og Tyskland - kassen var simpelthen smækket i.

Far skrev lange breve til vores mor og heriblandt nogle nye vers til en dengang kendt (kærligheds) sang. Et af dem lyder:

*”Du er min hemmelige længsel
ensom jeg drømmer om dig
lad mig blot igen fortælle dig min ven
at livet bliver svært uden dig”*

Når der var fest og gæster skrålede vi alle med på denne sang, og mor blev genert, medens far så meget tilfreds ud. Medens de mange breve og postkort er gået tabt i en husbrand; så har denne sang overlevet, netop fordi vi sang den så ofte, at vi aldrig glemte den.

En dejlig drengetid

Horsbøl Allé blev for mig en rigtig dejlig tid med masser af drengestreger og ”maskuline” oplevelser.

Sammen dyrkede vennerne boksning, spejdersport og vores hjemmelavede cykelløb.

I de lyse sommernætter camperede vi på græsplænen foran huset, og om dagen spiste vi i tonsvis af rugbrøds madder med tomat og rå løg.

Skolen havde jeg opgivet og den havde opgivet mig, så der var en slags våbenstilstand. Derfor undrede det mig, at min søster Nancy, som nu gik i 1. mellem, ville fortsætte i skolen. Ingen i familien forstod hvorfor, og da

Horsbøl Alle 7. baghaven ud mod Adsbøl Allé. Fra venstre far Christian, mor Tove og søster Nancy.

hun ingen støtte fik, endte det med, at også hun gik ud af skolen som 14 årig, ligesom min anden søster. Hun startede på et vaskeri på Tingvalla allé for 2 kr. i timen.

Jeg skal hilse og sige, at arbejdsugen var på 45 timer. Senere startede hun på Fritz Rasmussens Strømpefabrik på Islandsbrygge, hvor Bodil allerede arbejdede. De var begge på akkord arbejde.

Bodil havde et ekstremt behov for anerkendelse og da hun samtidig forelskede sig i direktøren sprængte hun akkorden ved flere lejligheder. Det skabte selvfølgelig problemer med de ældre kollegaer. Alle deres argumenter prellede af på Bodil, som følte sig personligt angrebet af kollegaerne. Hun forstod aldrig, at det var systemet som udnyttede hende og de andre arbejdere. At systemet også udnyttede en lille pige fra arbejderklas-

sens desperate behov for anerkendelse.

Der skete 2 fantastiske ting der på Horsbøl Allé. Vores bror Kaj blev soldat på Bornholm, og Nancy og mor købte i fællesskab en elektrisk symaskine. På afbetaling ganske vist, men det rækker ikke ved, at det var og blev en elektrisk symaskine.

Efter Horsbøl Allé flyttede vi op på bakken på Englandsvej. Minderne fra den tid har jeg allerede beskrevet i Tårnby Bladet i artiklen: "En Søndag på Amager". Det blev så det sidste sted, vi boede på Amager. Nancy blev boende, idet hun arbejdede som stuepige på Falckgården på Englandsvej. Bodil flyttede hjemmefra, og jeg tog ud og sejle, da jeg blev 15.

Vores forældre fortsatte med at flytte fra sted til sted - men det er en helt anden historie!

Claus Oreskov

Jeg kan bedst betegnes som en bondsk proletar; født som jeg er i København, og opvokset i Nordsjælland og på Amager.

Mit bondske liv, inden jeg flyttede til Amager, var præget af ekstrem fattigdom og 2 brande, hvor familien mistede alt.

Far kom fra Ganløse Ore - skov, hvor hans far var vildbetjent. Hele hans liv arbejdede han som ufaglært. Mor var københavner og ligeledes ufaglært.

Historien, jeg her fortæller, handler om mine drengeår i Tårnby og den går frem til tiden, hvor jeg som 14-årig går ud af skolen og begynder at arbejde på fabrik og gartneri.

Kort efter flytter vi fra Amager, og jeg tager ud at sejle som 15-årig. Efter nogle år til søs, hvor jeg sejlede på dækket, gik jeg i land og sluttede mig til ungdomsoprøret.

Det var en mærkelig tid, hvor en proletar dreng, som mig, kunne lære meget nyt og få de særeste ideer. Det gik op for mig, at der fandtes andre måder at leve på, andre værdier end dem, jeg kendte m.a.o. verden lukkede sig op. Det skal ikke forstås sådan, at den verden, jeg kendte, ikke var god nok, men derimod at jeg opdagede verdens mangfoldighed i de år.

Jeg tog på hippierejse til Indien og begyndte at skrive i undergrundsbladene f.eks. Superlove. Samtidig blev jeg grebet af en sand læsemani og jeg læste, alt hvad jeg kunne komme i nærheden af både faglitteratur og skønlitteratur. Ud gav et par elendige digtsamlinger på et undergrundsforlag, involverede mig i diverse gurubevægelser samt alt, hvad der fandtes af: teosoffer, magikere, religiøse tosser og alskens overtro på det okkulte overdrev. Levede af tilfældigt og for det meste beskidt arbejde, droppede guruerne og de andre tosser, stiftede et par familier og begyndte at gå i skole igen.

Tog 9. og 10. klasse samt HF og derefter universitetet, for til slut at ende som magister i antropologi - det er studiet af fremmede folkeslag (kultur og samfund). Samtidig involverede jeg mig i internationalt menneskerettigheds arbejde for urfolk (oprindelige folk, indfødte) dvs. indianere, inuit, samer, maorier og lignende folk.

Rejste en del i Grønland og Sameland og omkring 1990 kom jeg til Murmansk på Kola halvøen for at besøge de russiske samer. Lige siden har jeg arbejdet med urfolks rettigheder i Rusland og opholder mig en del derovre.

De russiske samers "Hovedstad" hedder Lovozero, og ligner til forveksling mit barndoms Amager, med de mange fantasifulde, bygninger, bræddehytter og skrammelbunker.

Menneskene deroppe ligner også mine barndomsvenner på Amager, ludfattige og seje som én i helvede - jeg er derfor på mange måder kommet hjem, når jeg er i Rusland.

*Claus Oreskov
Helsingør 12. juni 2010.*